

GENEALOGIE: HOE BEGIN IK?

De afgelopen maanden was Genealogie het seizoensthema bij HCC. Lees hier meer over deze boeiende hobby en hoe je ermee begint.

Genealogie is één van de snelst groeiende hobby's, doordat heel veel gegevens digitaal beschikbaar zijn en komen. Je hoeft niet meer direct naar een archief: originele aktes liggen al vanuit thuis voor het oprapen en heel veel is ook al gepubliceerd op het internet. Hierin schuilt ook een gevaar, want klopt het wel wat er op internet staat? Sommige mensen maken bewust foutjes, zodat ze kunnen zien of iemand iets geleend heeft. Dat is eigenlijk niet de bedoeling. Genealogie is 'geven en nemen' en ook controleren of het klopt.

De afgelopen maanden hebben veel mensen presentaties over Genealogie bezocht die werden georganiseerd door HCC. Op deze pagina's vind je een samenvatting hiervan. De volledige syllabus en de presentatie in pdf-vorm zijn voor HCC-leden gratis te downloaden via www.hcc.nl/thema-genealogie. In deze presentatie vind je onder meer hoe je zoekt via internet en voorbeelden hoe je gebruikmaakt van een aantal genealogische zoekwebsites, zoals wiewaswie.nl, openarch.nl, zoekakten.nl en delpher.nl. In dit artikel wordt eerst uitgelegd wat genealogie is en worden diverse begrippen uitgelegd. Daarna gaan we in op hoe je begint.

GENEALOGIE

Het woord genealogie komt via het Frans uit het Grieks, van het Griekse *genealogiā*, gevormd uit *geneā* 'geboorte, geslacht, afkomst' en *-logiā* 'leer'. Heel kort gezegd is genealogie in feite familieonderzoek.

Bij dit familieonderzoek verzamelen we gegevens van onze voorouders, zoals namen, data (doop/ geboorte, huwelijk - kerkelijk/burgerlijke stand - begraven/overlijden) en de plaatsen waar deze feiten hebben plaatsgevonden. We leggen natuurlijk ook vast wie ze waren, wat ze deden en hoe ze leefden. Deze gegevens kunnen we op diverse plekken vinden en op diverse manieren vastleggen. Op deze manier wordt de hobby aantrekkelijk, want alleen cijfertjes over geboorte, huwelijk, overlijden en aantal kinderen spreekt niet zo aan. Met behulp van genealogie kun je meer inzicht krijgen in het wel en wee van je voorouders. Je kunt vinden waar en hoe ze leefden, maar ook waarom ze iets deden. Heeft het verhuizen van je familie misschien iets te maken met de opkomst

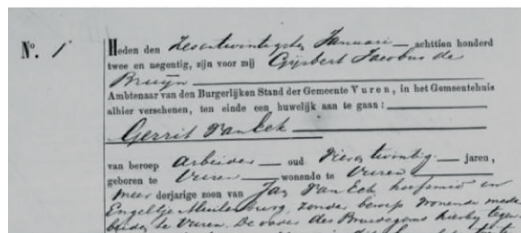
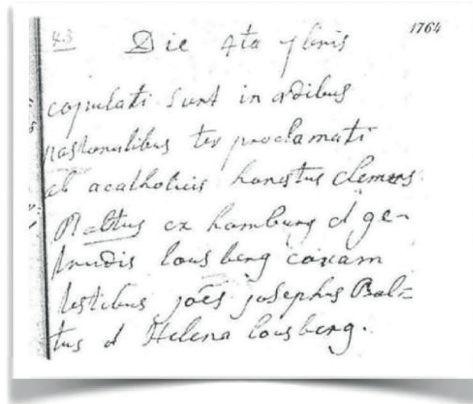
van de industrie of met veldslagen in de buurt waar ze woonden? Hoe verder je je erin verdiept, hoe leuker het wordt en soms zelfs verslavend. Heel belangrijk bij deze hobby is het verzamelen van materiaal, het ordenen en vastleggen. Naderhand moet je kunnen terugvinden waar je iets gevonden hebt!

HOE KOM JE AAN GEGEVENS?

Voor de opkomst van internet moest je, om primaire bronnen te benaderen, naar de archieven. Tegenwoordig zijn heel veel van deze zogeheten primaire bronnen online te vinden. Primaire bronnen zijn de doop-, trouw- en begraafboeken (DTB-boeken), alsmede de Burgerlijke Stand. Zijn ze niet online, dan moet je toch een nationaal-, regionaal-, gemeente- of streekarchief bezoeken. Het is bij deze hobby belangrijk dat je je ervan vergewist dat je de juiste gegevens hebt. Eerdergenoemde DTB-boeken beginnen eind 16e eeuw en zijn tot invoering van de burgerlijke stand, vanaf 1796 in Zuid-Nederland en vanaf 1811 in de rest van Nederland, de bron. Daarna bevat de burgerlijke stand alle benodigde gegevens. Voor 1600 moet je de kadastrale archieven (leenboeken), notariële archieven, gerechtelijke archieven, gildearchieven en familiearchieven raadplegen. Je kunt ook zogenaamde secundaire bronnen raadplegen, hieronder vallen onder andere notariële archieven, het bevolkingsregister, bidprentjes en doodsbrieven, etc. Deze secundaire bronnen zijn niet altijd betrouwbaar. Trouwens, geestelijken ►

*Geboortehuis Hubert
Christiaan Baltus [derde
huisje links]*

Kerkelijk [katholiek]
huwelijk op 4-9-1764 te
Vaals

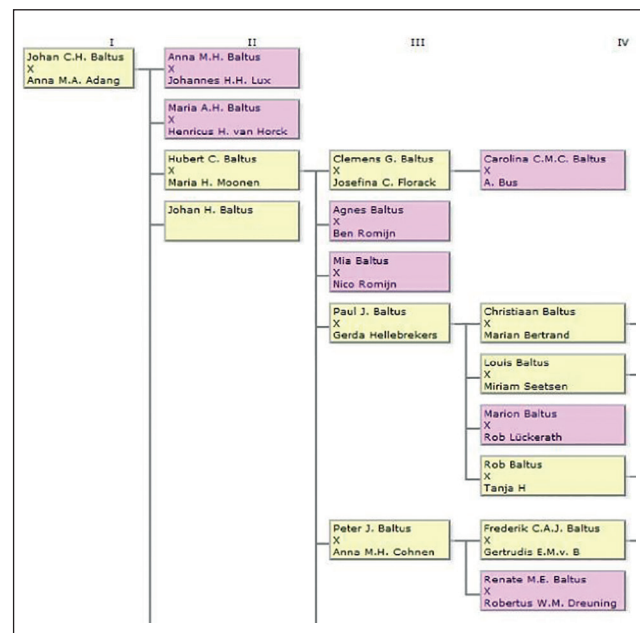
Wettelijk huwelijk op 22-1-1927 te Vuren

en ambtenaren van de burgerlijke stand maakten er soms ook een potje van. Heb je nog (oudere) familieleden, vraag dan eerst eens aan hun informatie en foto's. Misschien kunnen ze ook vertellen wie op de foto's staan. De hier eerdergenoemde gerechtelijke archieven vind je meestal in de vroegere rijksarchieven. Deze zijn vaak gevestigd in de provinciale hoofdsteden. Verder kun je ook terecht bij het Centrum voor Familiegeschiedenis, voorheen CBG, in Den Haag. Niet alles is openbaar in de archieven, voor de burgerlijke stand worden geboorten pas na 100 jaar openbaar, huwelijken na 75 jaar en overlijdens na 50 jaar. Het is niet onmogelijk dat de grens van 100 jaar bij geboorten straks naar 110 of 120 jaar gaat! Veel archieven hebben behalve hun inventarislijsten, ook een scan van de akten online staan, soms via hun eigen site of via sites als wiewaswie.

nl, openarch.nl, nationaalarchief.nl, of archieven.nl. De gevonden gegevens leggen we natuurlijk vast in een programma op de computer, net zoals we foto's en eventuele scans van foto's op de computer opslaan. Het kan niet vaak genoeg gezegd worden: schrijf altijd op waar je de gegevens hebt gevonden (bronvermelding)! Een ander punt is dat je back-ups moet maken van je gegevens, dat kan in de cloud, maar ook op bijvoorbeeld usb-sticks, losse schijven of op schijven in je netwerk (NAS). Gegevens uit je genealogieprogramma kun je ook back-uppen door het maken van een GEDCOM-export (Genealogische Data COMMunicatie). Zorg er ook voor dat je gegevens niet allemaal bij elkaar bewaart, dit in verband met diefstal of brand.

BEGRIJ: STAMBOOM OF GENEALOGIE

Een stamboom bevat alle afstammelingen in de mannelijke lijn (de naamdragers) van een bepaald echtpaar - de stamouders - vanaf de oudste tot de jongste. De generaties worden met Latijnse cijfers genummerd.

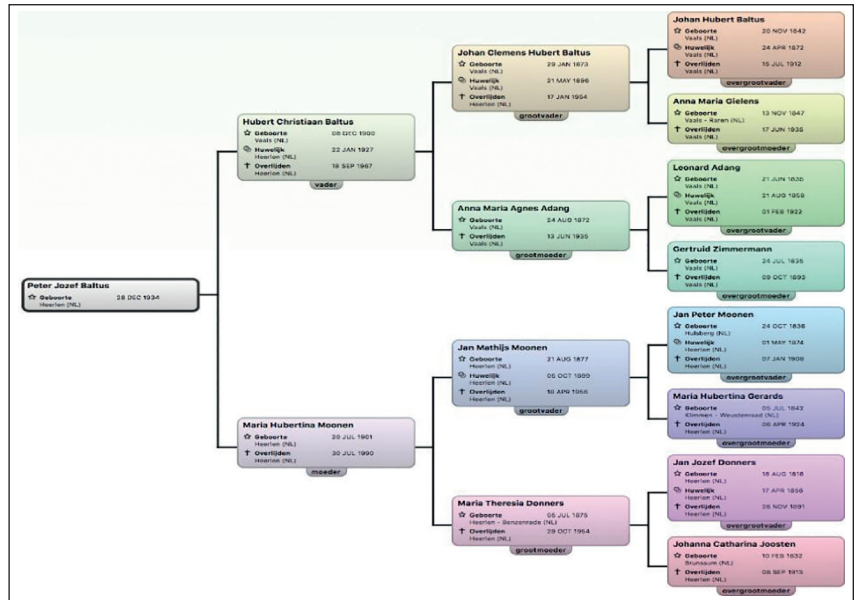
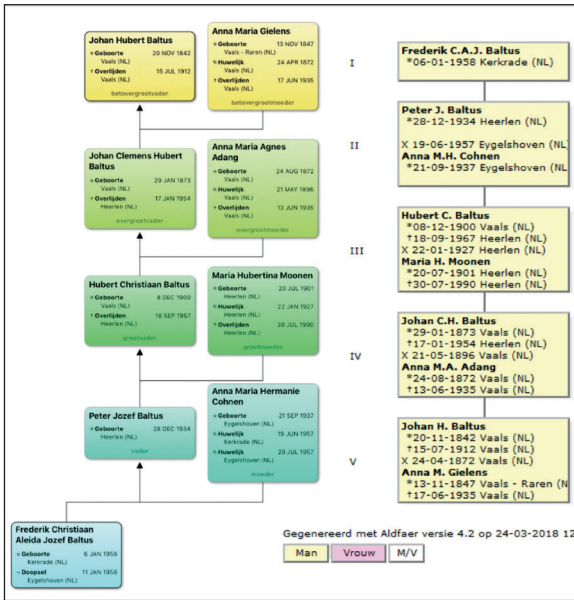

Vaals, RK. Parochie H. Paulus
Huwelijk Bruid 1600-1860

Lennerts, Anna, Maria x Bastin, Joannes, Hubertus	09, 07, 1854
Lennerts, Joanna, Maria x Bremen, Helibertus	10, 06, 1792
Lennerts, Joanna, Maria x Helin, Joannes, Franciscus	09, 11, 1799
Lennerz, Maria, Gertrudis x Schins, Joannes,	07, 01, 1812
Leonarts, Maria, Josepha x Weijmer, Gerardus	26, 11, 1769

BEGRIJ: STAMREEKS

Een stamreeks is een rechtstreekse afstammingslijn tussen twee personen, bijvoorbeeld de rechtstreekse afstamming van jezelf en van jouw oudste bekende voorvader. In een stamreeks hoeven de gezinnen niet uitgewerkt te worden.

Stamreeks van Frederik Christiaan Aleida Jozef Baltus
Generatie 1 [proband]

Kwartierstaat van Peter Jozef Baltus

BEGRIJF: KWARTIERSTAAT

Een kwartierstaat bevat alle voorouders, zowel in mannelijke als in vrouwelijke lijn, van een bepaalde persoon, die proband worden genoemd. De kwartierstaat gaat van de jongste tot de oudste generatie. Iedereen heeft (had) 2 ouders, 4 grootouders, 8 overgrootouders, 16 betovergrootouders etc. De kwartierstaten hebben een vaste nummering, zo heeft de proband nummer 1, zijn ouders nummer 2 en 3. Mannen hebben altijd een even nummer, vrouwen een oneven nummer, namelijk dat van de man+1. Kwartierherhaling treedt op als je in verschillende takken dezelfde voorouders aantreft. Van een genealogie kun je nooit zeggen dat deze af is, van een kwartierstaat wel. Er zijn ongeveer 3 generaties per eeuw.

foto's, bidprentjes en dergelijke. Misschien zijn er nog familieleden in leven die mee kunnen helpen bij het identificeren van de personen op de familiefoto's.
Voor de schrijfwijze van de namen gelden specifieke eisen. Ga hier altijd uit van de schrijfwijze bij

BEGRIJF: PARENTEEL

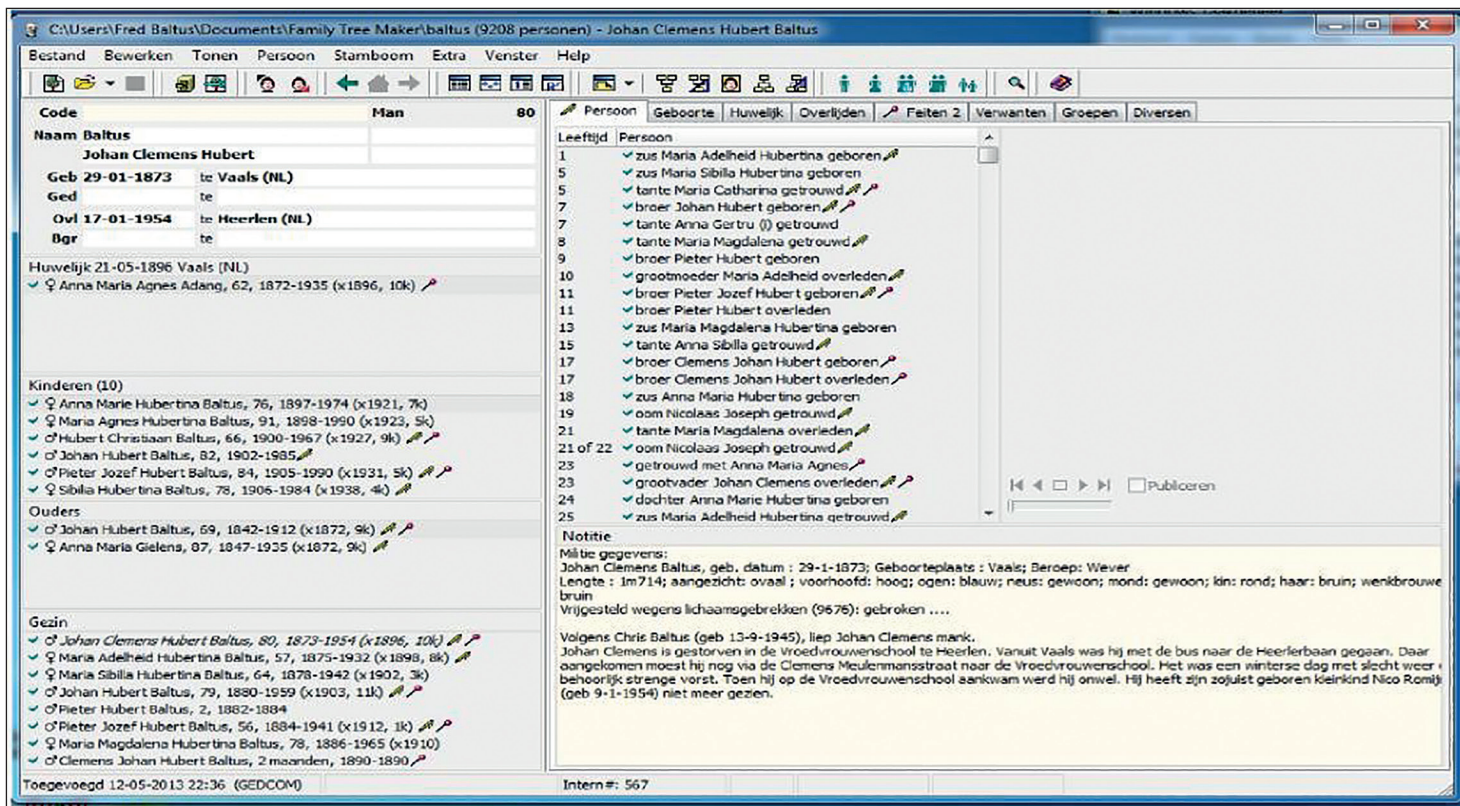
Een parenteel is een opsomming van alle afstammelingen, in mannelijke en in vrouwelijke lijn, van een bepaald ouderpaar. In een parenteel komen dus allerlei familienamen voor. Wil je weten hoe een parenteel er uitziet, ga dan naar www.hcc.nl/thema-genealogie (log eerst in als HCC-lid) en download de syllabus of de presentatie.

KINDEREN UIT DIT HUWELIJK VOORTGESPROTEN.					
VOORNAMEN DER KINDEREN.	GEBOORTEN		STERFGEVALLEN.		
	PLAATS.	DAGTEKENING.	PLAATS.	DAGTEKENING.	
1. Johan Clemens Hubert Baltus	Vaals	29 Dec 1873			
2. Maria Agnes Adang	W.	27 Jan 1875			
3. Maria Hubertina Moonen	W.	31 Jan 1878			
4. Jan Mathijs Moonen	W.	14 Feb 1880			
5. Peter Jozef Baltus	W.	24 Feb 1882	Vaals	1 Sept 1884	
6. Maria Theresia Donners	W.	6 Jan 1884			
7. Maria Hubertina Moonen	W.	29 Jan 1886			
8. Clemens Johan Moonen	W.	25 Apr 1890	W.	17 Dec 1890	
9. Anna Maria Hubertina	W.	23 Jan 1891			
10.					
11.					

HET EERSTE BEGIN

Bij stamboomonderzoek begin je bij jezelf, daar weet je natuurlijk het meeste van. Daarna ga je verder met ouders, broers en zussen. Vervolgens ga je verder met je grootouders en daar weer de voorouders van. Verzamel trouwboekjes, familie-

een doopinschrijving of, na invoering van de burgerlijke stand, die in de geboorteaangifte. Schrijf voornamen altijd volledig op en zet roepnamen of bijnamen tussen haakjes. Schrijf ook alle data volledig, inclusief de eeuw bij de jaartallen. Let ook op dat je duidelijk aangeeft of iets een geboorte/doopdatum of overlijden/begraafdatum is. Een doopdatum hoeft niet gelijk te zijn aan een ►

Voorbeeld van het
invoerscherm van Aldfear

geboortedatum en een begraafdatum ligt in het algemeen na een overlijdensdatum! Schrijf ook altijd op waar je een bepaald gegeven vandaan hebt, bijvoorbeeld een akte van de burgerlijke stand of van het internet.

Leg van iedere persoon de voornamen en de familienaam vast, vervolgens de geboortegegevens en de gegevens van de ouders. Als een persoon getrouwd is, natuurlijk ook de gegevens van het huwelijk en eventuele kinderen, met daarbij hun geslacht. Is een persoon overleden, dan leg je natuurlijk ook die gegevens vast.

PRIVACY

Alle gegevens mag je voor jezelf verzamelen en vastleggen. Voor het publiceren van deze gegevens gelden andere regels. Je mag gegevens van

nog levende personen, zonder toestemming van de persoon, niet publiceren. Je mag ze wel tonen aan een benoembare groep, zoals familieleden, kennissen of vrienden. De gegevens moeten dan wel afgeschermd zijn en degene die ze ter beschikking stelt, blijft verantwoordelijk.

GENEALOGIEPROGRAMMA'S

Er zijn diverse genealogieprogramma's op de markt. Sommige zijn gratis en andere kosten zo'n € 60,-. Er zijn programma's die werken onder Windows, OS X of onder iOS. Het voordeel van een Nederlandstalig programma is dat de uitvoer ook in het Nederlands is. Het advies is om er een aantal uit te proberen, het is net als bij schoenen, het moet passen. Kijk wel of je de gegevens middels GEDCOM kunt uitwisselen. Je kunt ook gebruikmaken van meerdere programma's. Dan is bijvoorbeeld één programma je hoofdprogramma, het andere programma is goed in tekstuitvoer en weer een ander programma is perfect voor een grafische uitvoer. Er zijn ook sites waar je online gegevens kunt invoeren.

Nadelen van deze wijze zijn dat je soms een abonnement moet afsluiten of dat de aanbieder jouw gegevens ook mag gebruiken en aan ande-

Lid worden van HCC?

Ga naar lid worden op HCC.nl! Ben je al lid van HCC en wil je lid worden van HCC!genealogie? Ga dan naar <https://www.hcc.nl/ig-aanmelding>. Het lidmaatschap van HCC!genealogie kost € 10,-. Is dit je eerste interessegroep, dan zijn de kosten €7,50. Je krijgt dan automatisch de nieuwste HCC!genealogie usb-stick.

re gebruikers aanbiedt. Op die manier raak je de controle over je eigen gegevens kwijt. Veelgebruikte Nederlandse programma's zijn Aldfaer (gratis), GensDataPro, ProGen en Reunion (Mac). Let bij het gebruik van Aldfaer op dat je de koppeling met MyHeritage uitzet, als je niet wilt dat je gegevens online komen te staan. In de presentatie vind je handige voorbeelden hoe je iets invoert in een aantal genealogieprogramma's, zoals Aldfaer en GensDataPro.

Let bij het gebruik van Aldfaer op dat je de koppeling met MyHeritage uitzet, als je niet wilt dat je gegevens online komen te staan

Kijk voor een lijst van genealogieprogramma's op <https://genealogie.hcc.nl/genealogie/programma-s-voor-genealogen.html>

INTERNET

Op internet is veel te vinden, soms de originele akte, maar soms ook niet. Ga altijd op zoek naar de originele bron. Deze originele bron zit veelal in de archieven, maar is tegenwoordig ook heel vaak op internet te vinden. Geloof niet alles op internet, want er zijn mensen die zaken 'lenen' van andere inclusief (opzettelijke) foutjes. Een aantal genealogische zoekwebsites: www.wiewaswie.nl, www.openarch.nl, www.zoekakten.nl, www.delpher.nl, www.archieven.nl, <https://cbg.nl>, www.nationaal-archief.nl, <https://nl.geneanet.org>, www.genealogie-online.nl, www.familysearch.org (USA), de Duitse computergenealogie vereniging (D), <http://www.arch.be> (B) en natuurlijk de sites van archieven, heemkundeverenigingen, etc. (zie ook: <https://genealogie.hcc.nl>). In de presentatie vind je ook handige voorbeelden over het gebruik van een aantal genealogische zoekwebsites. Op de meeste sites kun je gratis gebruikmaken

Agenda

HCC!genealogie is een interessegroep van HCC en op 13 december 1986 opgericht. Het doel van HCC!genealogie is het leggen en bevorderen van contacten tussen beoefenaars van genealogie, die bij hun onderzoek en het vastleggen van gegevens een computer gebruiken. Ook verzorgen wij uitwisseling van gegevens en het verstrekken van informatie op genealogisch gebied. De website van HCC!genealogie is te bereiken via <https://genealogie.hcc.nl>

Activiteiten

- Nieuwsbrief
  - Twitter
  - Youtube >20 presentaties voor HCC-leden
  - Landelijk netwerk van adviseurs
[zie: <https://genealogie.hcc.nl/bestuur-en-adviseurs.html>]
  - Landelijke bijeenkomsten (februari, mei, september)
  - Aanwezig op regionale bijeenkomsten
[zie: <https://genealogie.hcc.nl/agenda>]
  - HCC!genealogie USB-stick
  - Gens Humana
  - HCC!genealogiedag
  - Jaarlijks op een zaterdag in de Maand van de Geschiedenis
  - In een Historisch Informatie Centrum in Nederland
  - Genealogische softwaremarkt
  - Genealogische helpdesk
  - Genealogische lezingen
- In 2018 is de HCC!genealogiedag op 3 november in het Zeeuws Archief in Middelburg.

van (veel) functionaliteiten. Op sommige sites betaal je een klein bedrag voor meer functionaliteiten. Ben je lid van HCC, dan kun je op www.genealogieonline.nl een abonnement afsluiten. Buiten de hier genoemde websites met genealogische gegevens, zijn er ook sites met andere historische gegevens. Zo kun je via landkaarten een reis maken, 200 jaar terug in de tijd, maar kun je ook oude kranten doorzoeken, zowel in Nederland, Duitsland en België als andere landen. Hierover lees je meer in PC-Active 300 (p 90, Digitale tijdreis). ■

hcc¹ genealogie

Dit artikel is geschreven in samenwerking met HCC!genealogie, één van de Interessegroepen van HCC. <http://genealogie.hcc.nl>